

دوره نهم

رمضان - شماره نوزدهم

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
روابط عمومی

تحلیل پیام های قرآنی در ماه مبارک رمضان - بخش پنجم

پیام پنجم قرآنی: توأسی در حلقه مؤمنین

و در برخی از روایات آمده است که مقصود از عصر نماز است، همانگونه که برخی از مفسرین احتمال داده مقصود از ((عصاره)) خلقت نظام هستی انسان کامل است، هرکدام از این احتمالات یا همه این احتمالات باشد راز و سر اینکه حق تعالی سوگند خورده به این دلیل بوده است تا ذهن و فکر را وادار به تأمل و حساس نماید که امر ویژه و خطیری را در پیش رو دارند که غفلت از آن جایز نخواهد بود.

۲- خسارت و زیان از دست دادن عمر

در آیه دوم و با فرمودن: ((آن الانسان لفی خسر)) همه مخاطبین قرآنی متوجه امر خطیری که برایش قسم خورده است می کند و آن در زیان بودن همه انسان ها است که اگر آن سرمایه مقدسی که بدون منت و زحمت و از آن در اختیارشان قرار داده است بهره برداری درست نکنند از دست خواهد رفت و قابل بازگشت نخواهد بود و آن سرمایه مشترک بین همه انسان ها ((عمر)) است که هر لحظه از دست می رود و قابل برگشت نیست اگر انسان ها نتوانند از هر لحظه عمرشان استفاده کنند قطعاً ضرر خواهند نمود، به دلیل اهمیت ویژه ای که عمر انسان دارد امام علی بن موسی الرضا علیه السلام از اجداد طاهرینش روایت می کند که رسول الله صلی الله علیه وآله فرمود: ((إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ لَا يَزُولُ الْعَبْدُ قَدَمًا عَنْ قَدَمِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ أَرْبَعَةِ أَشْيَاءَ عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَفْتَاهُ وَ عَنْ شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ وَ عَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَ فِيمَا ذَا أَنْفَقَهُ وَ عَنْ حُبِّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ: روز قیامت بنده قدم از قدم بر نمی دارد تا اینکه چهار سؤال از وی می شود: از عمرش که در چه سپری ساخته؟ و جوانیش در چه راهی صرف کرده؟ و از مالش که از کجا آورده و به چه

توأسی در حلقه مؤمنین یکی از پیام های عملی و کاربردی و به روز قرآن کریم است که در سوره عصر آمده است و رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیه الله خامنه ای به دلیل شرایط ویژه تحریم و فشارهای سخت دشمن نسبت به کشور و ملت در سال اخیر به در ایام مبعث سال ۹۹ یکی از موضوعاتی که به آن توصیه و سفارش مؤکد کردند که بایست فرهنگ سازی شود همین پیام و اصل قرآنی یعنی ((توأسی در حلقه مؤمنین)) است، برای اینکه این پیام قرآنی در سوره ((والعصر)) به درستی و همه جانبه مورد تفسیر، تحلیل و تطبیق قرار بگیرد بیان چند در راستای آیات مبارکه بسیار لازم و ضروری است.

۱- راز قسم به عصر در سوره عصر

آیه نخست سوره ((والعصر)) که مؤمنین را دعوت به ((توأسی)) در حلقه خودشان کرده است قسم و سوگند خوردن حضرت حق تعالی به عصر است از همین رو می فرماید ((والعصر: سوگند به عصر)) در اینکه مقصود از عصر در آیه چه عصری است، یک احتمال این است مقصود از ((عصر)) زمان بعثت پیامبر گرامی اسلام است آنگونه که برخی از مفسرین همین احتمال را داده اند و در ذیل آیه مبارکه روایات به همین مضمون نیز وارد شده است، و ممکن است مقصود عصر حضرت بقیه الله الاعظم ارواحنا له الفدا باشد که بعضی از آیات دلالت بر این معنادارند،

لسانی وَ طَاشَ عِنْدَ سُؤَالِكَ إِيَّايَ لُبِّي؛ آن وقتی که تو از من سؤال میکنی، من جوابی ندارم به تو بدهم - تَفَحَّصَ میکنند از اعمال انسان؛ انسان باید بتواند جواب بدهد دیگر - كَلَّ عَنِ جَوَابِكَ لِسَانِي، زبانم بند می‌آید، نمیتوانم جواب بدهم، وَ انْقَطَعَتْ حُجَّتِي، و استدلال من تمام میشود - انسان یک استدلالهایی پیش خودش دارد دیگر: «این کار را برای این کردم، برای آن کردم»؛ بعد [وقتی] هر یک از اینها را جواب میدهند، آدم دستش خالی میشود از استدلال - وَ طَاشَ عِنْدَ سُؤَالِكَ إِيَّايَ لُبِّي، و مغز من، دل من، روح من در مقابل این سؤالهای پیاپی که از من خواهد شد، حیران و سرگردان میماند؛ این جوری میشود. بنده این را خودم تجربه کرده‌ام))

۳- سعادت‌مندان در کسب عمر

در آیه سوم: چهار گروه از ((سعادت‌مندان در کسب عمر)) از صنف زیان دیدگان در عمر که می‌تواند اسوه و الگوی عملی برای همه باشد استثنا کرده و معرفی می‌نماید:

گروه اول؛ آن دسته از انسان‌های اند که انسانی فکر می‌کنند نه حیوانی، به دنبال حیات طیبه اند نه حیات سیئه، عرشی می‌اندیشند نه فرشی، نمی‌خواهند تهی و خالی بمانند اینان کسانی که باورمندند، حوضچه وجودیشان را از معرفت حضرت حق پر می‌کنند، و مؤمن به زندگی پس از مرگ، شریعت و دین می‌باشند.

گروه دوم؛ همان گروه اول اند که زندگی را هدفمند می‌دانند که همان رسیدن به ((لقاءالله)) است، چراکه

مصرفی رسانده؟ و از دوستی ما اهل بیت... جامع الاخبار، ص ۱۷۵، امالی الصدوق، ص ۳۹؛ خصال، ج ۱، ص ۲۵۳؛ تحف العقول، ص ۵۶))

در تفسیر معنای قرآنی این آیه مبارکه است رهبر معظم آیه الله خامنه ای انقلاب می‌فرماید:

((برادران و خواهران عزیز! قدر این موقعیت را بدانید و بدانید که بسیار زودگذر است؛ یعنی تا چشم به هم بزنی، چهار سال گذشته. مثل عمرمان دیگر؛ عمر ما هم همین جور است؛ انسان به پشت سرش که نگاه میکند، میبیند این دوران مثل برق گذشت و خوشی‌ها، سختی‌ها، تلخی‌ها، شیرینی‌ها، لذتها، رنجها تمام شد. اگر در این طومار طولانی - حالا در مورد امثال حقیر هفتاد هشتاد ساله مثلاً فرض کنید- انسان توانسته باشد یک نقطه‌ای گذاشته باشد که بتواند محاسبه کند آن را پیش خدای متعال و امیدوی به آن داشته باشد، خب چه بهتر؛ اما اگر چنانچه در این طومار طولانی، کاری که بتوان از آن در مقابل خدای متعال دفاع کرد - [چون] انسان را محاسبه میکنند دیگر - نداشته باشیم، زندگی خواهد شد خسارت؛ همان «إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ» إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ؛ ایمان و عمل صالح؛ اگر این عمل صالح و این ایمان در این مجموعه‌ای که از عمر ما گذشته است وجود داشته باشد، خب بله، خسارت نیست؛ به همان اندازه سود هست؛ [اما] اگر خدای نکرده نباشد یا انسان وقتی محاسبه میکند، ببیند میتواند در آن خدشه کرد و مناقشه کرد، آن وقت کار انسان خیلی مشکل است؛ خیلی. در دعای شریف ابی حمزه، حضرت [علی (ع)] عرض میکند به خدای متعال: اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي إِذَا انْقَطَعَتْ حُجَّتِي وَ كَلَّ عَنِ جَوَابِكَ

عمل صالح اند، راز مستقل آوردن این دو، توجه ویژه دادن مؤمنین به ((حق و صبر)) است، چراکه تواصی از باب تفاعل است و درجایی کاربرد دارد که دو طرف داشته باشد، ویژگی گروه سوم ((اهل حق)) گروه چهارم ((اهل صبر)) در این است که برای جمع خود حلقه مؤمنانه تشکیل می دهند و پیوسته یکدیگر به ((حق)) و ((صبر)) توصیه و سفارش می کنند که مبادا با گذشت زمان گرفتار نفسانیات شده از حق فاصله بگیرند و یاد راستقامت در مسیر خسته شان به دلیل نقش کلیدی که این اصل قرآنی ((تواصی)) در حلقه مؤمنین در برابر بحران ها دارد، رهبر معظم انقلاب اسلامی آیه الله خامنه ای در آخرین بیانات خود در سال (۹۹) به مناسبت مبعث فرمودند: در این جنگ نرم، دشمن دو حرکت را انجام دهد و دو هدف را دنبال می کند. یک اینکه این زنجیره تواصی به حق و صبر را قطع کند، دوم اینکه حقایق را وارونه نشان دهد. حقایق عالم را به دروغ وارونه نشان دهند.

اینکه تواصی به حق و صبر و این رشته را در بین مؤمنان قطع کنند، این چیز خطرناکی است. کاری کنند که مومنین همدیگر را توصیه نکنند، همدیگر را حفظ نکنند و به یکدیگر امید ندهند. اگر این جریان قطع شود خیلی خطرناک است و موجب می شود انسان ها احساس تنهایی و ناامیدی کنند و اراده ها ضعیف و امیدها کم رنگ شود. جرأت اقدام از دست برود. وقتی تواصی نبود این اتفاقات می افتد.

به قلم: «مبلغ نخبه حجت الاسلام والمسلمین سید محمدتقی قادری»

این کلام الهی است که درباره خلقت انسان می فرماید و این سلوک معنوی نیازمند به زاد و توشه است که ((عمل صالح)) آمیخته با اخلاص و رضای الهی است، چراکه حق تعالی خود فرموده: ((فمن كان)) از همین رو این دسته به لوازم عمل نموده و عمرشان را در کسب عمل صالح مصرف می کنند که درایه سوم این دو گروه را اینگونه توصیف می کند.

گروه سوم؛ همان گروه اول و دوم اند وقتی گردو غبار فتنه بلند می شود شناخت حق از باطل، و شناخت باطل پیچیده و سخت می شود اهل ایمان به دلیل داشتن قدرت تشخیص حق را از باطل می شناسند و حاضرند در نصرت رساندن به حق نه تنها از مال بلکه از جانشان هزینه کنند

گروه چهارم؛ همان گروه سه گانه پیشینند برای اینکه در کنار حق بمانند و کم نیاورند آیه مبارکه: (فَأَسْتَقِمُّ كَمَا أَمَرْتُ وَ مَنْ تَابَ مَعَكَ «۱۱۲/هود» پس ای پیامبر!) همان گونه که مأمور شده ای، استوار باش و (نیز) هر کس که با تو، به سوی خدا آمده است.)) و آیه ((رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَ ثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَ انصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۲۵۰): پروردگارا صبر و شکیبایی بر ما فروریز و قدمهای ما را ثابت و استوار بدار و ما را بر گروه کافران پیروزگردان)) نقشه مشی سیاسی، الهی خود قرار داده و در دفاع از حق استقامت و صبر می کنند، از همین روست آیه سوم. این دو گروه را به این صورت توصیف نموده و می فرماید ((وتواصو

۴- راز توصیف ویژه اهل تواصی

هر چند ((حق)) و ((صبر)) مصداقی از همان ایمان و منبع: <https://www.balagh.ir>

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
لِلْآلَاءِ الْعِزَّةِ الْمَسْفُورِ
الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ
سَاهَوْنَ

